

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS (BOĻŠEVIKU) PARTIJAS
(LK(b)P) JELGAVAS APRIŅKA KOMITEJA

VĒSTURISKĀ IZZIŅA

1940.g. - 1941.g.

1944.g. - 1949.g.

PA - 119. fonds

No 1920.g. līdz 1940.g. pirmajai pusei, LKP Zemgales apgabala organizācijas¹⁾ sastāvā, skaitījās LKP Jelgavas rajona organizācija, faktiski Jelgavā darbu veica atsevišķi partijas biedri. LKP Jelgavas rajona organizāciju izveidoja jau pēc partijas legalizācijas 1940.g. jūnijā. Organizāciju vadīja 1940.g. 26. jūnijā dibinātā rajona komiteja.²⁾

1940.g. 15. augustā LKP CK nolēma likvidēt LKP apgabalu un rajonu organizācijas, un to vietā izveidot 19 apriņķu (pēc administratīvi teritoriālā iedalījuma) un 4 pilsētu LKP organizācijas.

1940.g. 15. septembrī LKP Jelgavas un Auces rajona³⁾ organizācijām likvidējoties, nodibinājās Jelgavas apriņķa organizācija,⁴⁾ ko vadīja Jelgavas apriņķa komiteja (AK) 9 biedru sastāvā.⁵⁾ Vienlaicīgi pilsētas komitejas vadībā tika izveidota LKP Jelgavas pilsētas organizācija.⁶⁾

1940.g. 8. oktobrī LKP kļuva par Vissavienības Komunistiskās (boļševiku) partijas (VK(b)P) sastāvdaļu un ieguva nosaukumu LK(b)P. Saskaņā ar VK(b)P statūtiem, partijas šūniņas

1) Latvijas Valsts arhīvā LKP Zemgales apgabala komitejas dokumentu fonda nav.
2) LVA, PA-101.f., 2.apr., 57.1., 17.lp.
3) LKP Auces rajona organizācija darbojās LKP Zemgales apgabala organizācijas sastāvā.
4) LVA, PA-101.f., 2.apr., 57.1., 18.lp.
5) Turpat, 7. un 15.lp.
6) Sk. LKP Jelgavas pilsētas komitejas (PA-104. fonds) vēsturisko izziņu.

tika pārdēvētas par partijas pirmorganizācijām.

LK(b)P Jelgavas apriņķa organizācijas pirmā legālā konference notika 1940.g. 8. decembrī,

LK(b)P Jelgavas AK struktūra bija šāda:⁷⁾

- pirmais un otrais sekretārs
- sekretāra palīgs
- propagandas un agitācijas nodaļa
- kadru nodaļa
- organizātoriskā darba un instruktoru nodaļa (tās sastāvā - statistikas un vienotas partijas biedra kartes sektors).

1940. gadā LK(b)P Jelgavas apriņķa organizācijas sastāvā ietilpa 3 partijas pirmorganizācijas un 1941.g. maijā - arī 3.⁸⁾

Sākoties vācu okupācijai, 1941. gada jūnijā, apriņķa komiteja darbību pārtrauca.

No 1943.g. novembra līdz 1944.g. augustam, Jelgavas apriņķa, kā ar Bauskas un Jēkabpils apriņķa teritorijā, nelegāli darbojās LK(b)P Zemgales apgabala komiteja.⁹⁾ Pēc Jelgavas atbrīvošanas no vācu karaspēka, 1944.g. 11. septembrī, LK(b)P Jelgavas AK darbību atjaunoja.¹⁰⁾

1944.g. 21. decembrī LK(b)P CK tās sastāvu apstiprināja: pirmais un otrais sekretārs, sekretārs kadru jautājumos, Jelgavas apriņķa izpildkomitejas priekšsēdētājs, Valsts drošības tautas komisariāta Jelgavas apriņķa nodaļas priekšnieks, Iekšlietu tautas komisariāta Jelgavas apriņķa nodaļas priekš-

7) LVA, PA-101.f., 2.apr., 361.l., 28.lp.

8) Turpat, 524.l., 56.lp.; 526.l., 104.lp.

9) Коммунистическая партия Латвии в цифрах. 1904-1983 г.г.-Рига, 1984.-С.52.

10) LVA, PA-119.f., 3.apr., 2.l., 1.lp.

nieks, Jelgavas dzelzceļa mezgla LK(b)P CK partorgs.¹¹⁾

Vēlāk LK(b)P Jelgavas AK locekļus ievēlēja partijas apriņķa atskaites vēlēšanu sapulcē (no 1947.g. - konferencē) un plēnumā ievēlēja sekretārus un apriņķa komitejas biroju. Biroja un AK personālais un skaitliskais sastāvs mainījās: 1945. gadā AK locekļu skaits - 23, biroja - 7¹²⁾ 1949. gadā - 33 un biroja - 7.¹³⁾

1944.g. - 1948.g. LK(b)P Jelgavas AK aparātā bija šādas struktūrvienības:¹⁴⁾

- propagandas un agitācijas nodaļa
- organizātoriskā darba un instruktoru nodaļa (tās sastāvā - statistikas un vienotas partijas biedra kartes sektors)
- militārā nodaļa
- kadru nodaļa (no 1945. gada).

Reorganizācijas rezultātā, no 1949.g. 1. martā, kadru nodaļu un militāro nodaļu likvidēja; organizātoriskā darba un instruktoru nodaļu pārdēvēja par partijas, arodbiedrību un komjau-
natnes organizāciju nodaļu un nodibināja lauksaimniecības no-
daļu, kā arī rūpniecības un transporta nodaļu.¹⁵⁾ 1949.g. marta
beigās izveidoja nodaļu darbam ar sievietēm.¹⁶⁾

Šī struktūra saglabājās līdz LK(b)P Jelgavas AK likvidā-
cijai.

LK(b)P Jelgavas apriņķa organizācija 1945. gadā apvienoja

-
- 11) IVA, PA-101.f., 3.apr., 13.l., 182.lp.
 - 12) IVA, PA-119.f., 3.apr., 1.l., 48.un85.lp.
 - 13) Turpat, 7.apr., 1.l., 19.lp. un 2.l., 185.-186.lp.
 - 14) IVA, PA-101.f., 3.apr., 13.l., 114.lp.
 - 15) Turpat, 12.apr., 17.l., 46.-47.lp.
 - 16) Turpat, 1. un 289.lp.

15 partijas pirmorganizācijas un 1949. gadā - 109.¹⁷⁾

Saskaņā ar LK(b)P CK 1947.g. 15.jūlija lēmumu, aprinķa partijas komitejām atļāva veidot LK(b)P pagastu komitejas pagastu pirmorganizācijās, kurās bija ne mazāk kā 10 VK(b)P biedru, likvidējot šajos pagastos pagastu partorgu amatus¹⁸⁾ (algota partijas organizatora (partorga) amatu LK(b)P CK noteica 1941.g. 6. janvārī).¹⁹⁾

LK(b)P pagasta komiteja apvienoja visas partijas pirmorganizācijās, kuras atradās pagasta teritorijā.

1949. gadā Jelgavas aprinķī darbojās LK(b)P 27 pagastu komitejas:²⁰⁾

- Augstkalnes
- Auru
- Bēnes
- Berzes
- Dobeles
- Džūkstes
- Elejas
- Glūdas
- Jaunsvirlaukas
- Jēkabnieku
- Kalnciema
- Lielplatones
- Lielvircavas
- Līvberzes
- Ozolnieku

17) LVA, PA-101.f., 8.apr., 50.l., 29.lp. un 12.apr., 134.l., 62.lp.
18) Turpat, 10.apr., 19.l., 48.lp.
19) Turpat, 1.apr., 12.l., 38.lp.
20) Turpat, 12.apr., 126.l., 159.-161.lp.; PA-119.f., 9.apr., 1.l., 101. un 133.lp.; 5.l., 201.lp., 11.l., 50. un 208.lp.

- Penkules
- Platonēs
- Rubas
- Iesavas
- Sīpeles
- Svētes
- Tērvetes
- Teteles
- Vecauces
- Vilces
- Vircavas
- Zaļenieku.

Ar VK(b)P CK 1949.g. 24. decembra lēmumu un ar LK(b)P CK 1949.g. 30. decembra biroja sēdes lēmumu, Latvijā tika nodibināti 58 lauku rajoni,²¹⁾ ~~tika~~ likvidētas LK(b)P apriņķu un pagastu komitejas un ~~tika~~ izveidotas LK(b)P rajonu komitejas. LK(b)P Jelgavas AK vietā tika nodibināta LK(b)P Jelgavas rajona komiteja.²²⁾ (Daļu Jelgavas apriņķa pagastu pievienoja Dobeles un Elejas rajoniem)

I. kat. arhiviste

T. Jakovļeva

21) LVA, PA-101.f., 12.apr., 26.l., 193.lp.

22) Sk. LKP Jelgavas rajona komitejas (PA-4125.fonds) vēsturisko izziņu.

Šī lietā 78/2014/2015
astotās numurētas lapas
1999. g. «13» decembris
LVA arhivists Bloncke